

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 35/2021)

София, 15 септември 2021 г.

Съдържание

1.	Проведени основни селскостопански мероприятия към 09.09.2021 г.	3
1.1	Жътва на есенници	3
1.2	Площи и производство на царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн	4
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	7
2.1	Зърнени и маслодайни култури	7
2.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни селскостопански мероприятия към 09.09.2021 г.

1.1 Жътва на есенници

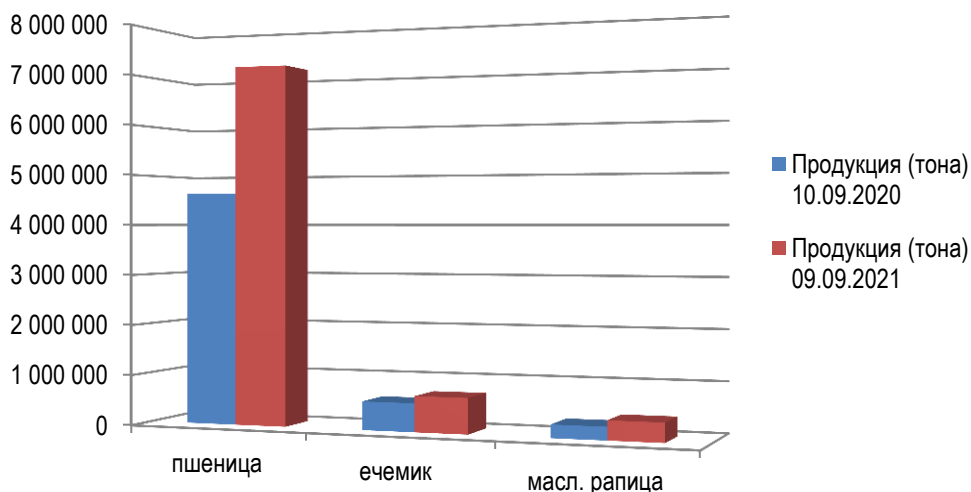
Климатичните условия в страната през 2021 г. благоприятстваха развитието на есенните посеви, което доведе до формиране на значително по-високи средни добиви. Последните оперативни данни сочат и годишно увеличение при реколтираните площи на почти всички наблюдавани култури, с изключение на ечемика. В резултат на това, прибраната продукция – реколта `2021 отбелязва съществен ръст спрямо аналогичния период на предходната година, вариращ между 24,8% при ечемика и 63,4% при тритикалето.

Жътва на есенници към 09.09.2021 г.

	09.09.2021					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 204 334	1 204 334	100,0%	7 159 748	594	2,4%	2,4%	54,8%	51,1%
ечемик	130 581	130 581	100,0%	698 761	535	-5,4%	-5,4%	24,8%	31,8%
маслодайна рапица	133 356	133 356	100,0%	376 364	282	16,2%	16,2%	46,1%	25,3%
ръж	8 603	8 603	100,0%	20 817	242	25,4%	31,7%	41,1%	7,1%
тритикале	17 860	17 860	100,0%	68 364	383	29,2%	29,5%	63,4%	26,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ
Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Продукция от основни есенни култури към 09.09.2021 г., сравнено със същия период на 2020 г.

1.2 Площи и производство на царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн

Прибирането на реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно е в начална фаза, предвид размера на реколтираните площи до момента. Засега средните добиви от двете култури са съответно с 18% и 30,7% над миналогодишните.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 09.09.2021 г.

	09.09.2021					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	838 078	213 521	25,5%	489 139	229	3,5%	-66,1%	-60,0%	18,0%
царевица за зърно	573 899	31 916	5,6%	183 419	575	-0,2%	-80,9%	-75,0%	30,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ
Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Към 9 септември 2021 г. събраният тютюн тип „Бърлей“ е със 17,6% повече на годишна база, като значително по-високият среден добив от декар компенсира намалението на реколтираните площи. На този етап производството на Ориенталски тютюн и тип „Вирджиния“ е респективно с 8,8% и 27,7% под миналогодишното, основно поради редуциране на площите, а при тютюн тип „Вирджиния“ е съчетано и с по-нисък среден добив.

Площи и производство на тютюн към 09.09.2021 г.

	09.09.2021				Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 343	2 330	3 351	144	-9,1%	-9,5%	-8,8%	0,7%
Тютюн-Вирджиния	991	824	762	92	-21,3%	-21,7%	-27,7%	-8,0%
Тютюн-Бърлей	191	184	488	265	-31,8%	-29,5%	17,6%	66,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХГ

1.3 Площи и производство на зеленчуци

Като цяло, последните оперативни данни сочат повишение на средните добиви от декар спрямо година по-рано при повечето наблюдавани зеленчукови култури с между 4%

(полски домати) и 19,9% (дини). Изключение правят зелето – намаление на средния добив с 9,9% и пиперът – без промяна на годишна база.

Производството на дини надхвърля миналогодишното ниво с 34,4%, а това на пъпеши – с 24,9%, в резултат на комбинация от нарастване както на реколтираните площи, така и на средните добиви.

На този етап добитите количества от открити площи краставици, домати, пипер, картофи и зеле са в рамките на 5,3% - 47,7% по-малко на годишна база, което се дължи до голяма степен на по-късното прибиране на реколтата през настоящата година.

По отношение на оранжерийното производство, от началото на годината досега се наблюдава нарастване от 6,4% при домати и 16,6% при краставиците, спрямо същия период на 2020 г. В ход е трето зареждане с краставици в оранжерии в област Благоевград.

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеши към 09.09.2021 г.

	09.09.2021				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	10 605	4 226	78 961	1 868	9,8%	-21,0%	-8,5%	15,7%
домати на открито	2 248	1 921	26 759	1 393	-18,0%	-9,5%	-5,8%	4,0%
краставици на открито*	509	487	7 635	1 568	-34,5%	-34,9%	-5,3%	45,5%
пипер на открито	2 695	2 067	22 419	1 085	4,4%	-7,6%	-7,6%	0,0%
зеле	1 217	234	4 886	2 088	-10,4%	-41,9%	-47,7%	-9,9%
дини	4 960	4 575	97 721	2 136	7,3%	12,1%	34,4%	19,9%
пъпеши	2 778	2 680	31 569	1 178	1,5%	8,0%	24,9%	15,6%
домати в оранжерии	460**	425**	37 606	8 848	-14,7%	-6,2%	6,4%	13,4%
краставици в оранжерии	437**	376**	42 435	11 286	0,9%	-1,8%	16,6%	18,8%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* вкл. и корнишони

** Данните са за разгънати площи.

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Към 9 септември 2021 г. произведените количества малини и кайсии бележат ръст от съответно 49,4% и над три пъти в сравнение с отчетените по същото време на 2020 г. И при двете култури средните добиви се повишават, като при кайсиите това е съчетано и с по-голям размер реколтирани площи. Засега, продукцията от круши, сливи и ябълки изостава с

между 8,5% и 21,8% на годишна база, което е свързано в известна степен с по-късия старт на беритбената кампания спрямо миналата година.

Започна кампанията по прибиране на орехите, като до момента са добити 204 тона.

В начална фаза е гроздоберната кампания, с произведени на този етап 7 783 тона винено и 4 889 тона десертно. Отчетените към момента средни добиви и при двата типа лозя са над миналогодишните - с 28,7% при винените и с 14,5% при десертните.

Площи и производство от трайни насаждения към 09.09.2021 г.

	09.09.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 788	262	1 939	740	-30,7%	-21,8%	12,8%
круши	634	184	921	501	-2,1%	-8,5%	-6,5%
праскови	3 008	2 747	20 119	732	1,4%	0,0%	-1,3%
сливи	9 283	5 012	33 183	662	-13,2%	-16,3%	-3,6%
кайсии	2 969	2 949	23 003	780	60,0%	231,8%	107,4%
орехи	9 262	120	204	170	-73,5%	-48,7%	93,2%
малини	1 909	1 687	5 163	306	0,6%	49,4%	48,5%
лозя винени	33 358	1 345	7 783	579	-16,5%	7,2%	28,7%
лозя десертни	2 771	911	4 889	537	-19,2%	-7,5%	14,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

Приключи реколтирането на площите с лавандула. По оперативни данни, прибраната продукция е с 23,1% по-висока на годишна база, поради по-големия размер реколтирани площи и нарасналия добив от единица площ.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 09.09.2021 г.

	09.09.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	18 274	18 274	85 623	469	13,0%	23,1%	9,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

От началото на настоящата пазарна година до 12 септември 2021 г. през Пристанище Варна¹ са изнесени общо 582,2 хил. тона пшеница (в т. ч. 31 хил. тона през последната седмица), което представлява ръст от 55,1% на годишна база. Експортът на ечемик през порта също е над отчетения година по-рано – с 21,6%, макар да остава в застои за поредна седмица. Все още не са преминавали товари с рапица от реколтата `2021.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.07.2020 – 12.09.2020	05.07.2021 – 12.09.2021	Изменение на годишна база
пшеница	375 344	582 222	55,1%
ечемик	43 228	52 572	21,6%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколтата `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През първите две седмици на новата 2021/22 пазарна година все още не е регистриран износ на царевица и слънчоглед през „Пристанище Варна“ ЕАД и „Пристанище Бургас“ ЕАД.

От началото на юли 2021 г. досега не е отчетен внос на зърнени и маслодайни култури през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 30/2021, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за юни 2021 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 30/2021, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

През последната седмица се отчита леко повишение при средните изкупни цени на царевица, хлебна пшеница и слънчоглед – с между 0,5% и 1,3% на седмична база, а цената на фуражната пшеница отбелязва незначително понижение с 0,2%. Без промяна остават цените на ечемика и рапицата.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 08.09.2021 г., лв./тон без ДДС

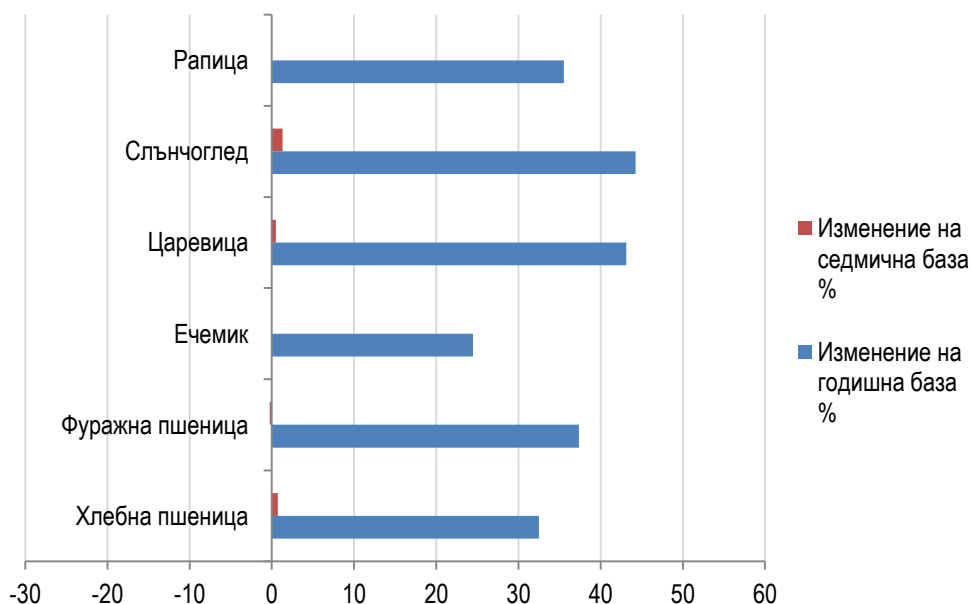
	09.09.2020	01.09.2021	08.09.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	317	417	420	32,5	0,7
Фуражна пшеница	297	409	408	37,4	-0,2
Ечемик	278	346	346	24,5	0,0
Царевица	283	403	405	43,1	0,5
Слънчоглед	646	920	932	44,3	1,3
Рапица	723	980	980	35,5	0,0

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

* Няма данни

Всички наблюдавани основни зърнени и маслодайни култури се изкупуват на високи ценови нива отколкото по същото време на миналата година. Годишното увеличение е в границите от 24,5% при ечемика до 44,3% при слънчогледа.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 08.09.2021 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Към 10 септември 2021 г. средните цени на едро на домати (от открити площи и оранжерийни), праскови, пъпеши и оранжерийни краставици на тържищата са от 0,7% до 15,2% по-ниски спрямо нивата от предходната седмица. Леко поскъпване на седмична база е налице при зеления пипер, дините, ябълките и зелето (с между 2,1% и 3,1%), а по-съществено – при червения пипер и полските краставиците - съответно с 10% и 11,3%. Единствено при картофите седмично ценово изменение не се отчита.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 10.09.2021 г., лв./кг

	11.09.2020	03.09.2021	10.09.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,67	0,72	0,72	7,5	0,0
домати (оранжерийни)	1,78	1,80	1,72	-3,4	-4,4
домати (открити площи)	1,02	1,43	1,42	39,2	-0,7
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	1,39	2,44	2,07	48,9	-15,2
краставици (открити площи)	1,26	1,59	1,77	40,5	11,3
пипер (зелен)	1,04	1,44	1,47	41,3	2,1
пипер (червен)	1,28	1,70	1,87	46,1	10,0
зеле	0,65	0,97	1,00	53,8	3,1
дини	0,43	0,45	0,46	7,0	2,2
пъпеши	*	1,17	1,03	-	-12,0
праскови	1,43	2,20	1,95	36,4	-11,4
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,50	1,46	1,50	0,0	2,7
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,51	-	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Сравнявайки със същия период на миналата година, цените на едро на прасковите, полските домати, краставиците (от открити площи и оранжерийно производство), пипера (зелен и червен) и зелето бележат ръст от 36,4% до 53,8%. Дините и картофите също поскъпват на годишна база, но по-умерено – респективно със 7% и 7,5%. Единствено оранжерийните домати се търгуват на по-ниска цена - с 3,4%. При цените на ябълките годишно изменение не се наблюдава към момента.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 10.09.2021 г.

